

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ,
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης « Τροποποίηση της νομοθεσίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και των διοικητικών δικαστηρίων».

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης συνήλθε στις 19 Σεπτεμβρίου 2001 σε συνεδρίαση, που διήρκεσε δύο ώρες, υπό την προεδρία της Προέδρου αυτής κυρίας Μαρίας Θωμά, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης « Τροποποίηση της νομοθεσίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και των διοικητικών δικαστηρίων».

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής παρέστη ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Μιχαήλ - Κωνσταντίνος Σταθόπουλος, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης το λόγο έλαβαν ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Αναστάσιος Μαντέλης, ο Εισηγητής της Μειοψηφίας κ. Αναστάσιος Νεράντζης, ο Ειδικός Αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Αντώνιος Σκυλλάκος, η Ειδική Αγορήτρια του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κυρία Ασημίνα Ξηροτύρη - Αικατερινάρη, καθώς και οι Βουλευτές κ.κ. Ευάγγελος Γιαννόπουλος, Ιωάννης Κεφαλογιάννης, Παναγιώτης Κουρουμπλής, Κωνσταντίνος Τασούλας και Γεώργιος Γαρουφαλιάς.

Ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Αναστάσιος Μαντέλης, εισηγούμενος την ψήφιση του σχεδίου νόμου, είπε τα εξής:

« Η διοικητική δικαιοσύνη, στη χώρα μας, μέχρι την ψήφιση του Συντάγματος του 1975, απονεμόταν από το Συμβούλιο Επικρατείας, το οποίο εκδίκαζε όλες τις αιτήσεις ακυρώσεως, τις διοικητικές πράξεις και τις αναρτήσεις του άλλου μεγάλου τμήματος της διοικητικής δικαιοσύνης, των φορολογικών δικαστηρίων, τα οποία εφέροντο ως διοικητικά δικαστήρια ουσίας και τα οποία εκδίκαζαν, κατ' εξοχήν, τις φορολογικές υποθέσεις. Το Σύνταγμα του 1975 έκανε μια τομή, στο άρθρο 96, η οποία ισχύει ακόμα και σήμερα. Η νομοθεσία, που ακολούθησε της τροποποίησης του Συντάγματος του 1975 και κυρίως ο ν. 702/1977, προχώρησε - με λελογισμένη τομή και βηματισμό - στη μεταφορά ορισμένων αρμοδιοτήτων από το Σ.τ.Ε. στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια.

Με την αναθεώρηση του Συντάγματος του 1975, που ψηφίσθηκε πρόσφατα, δόθηκε μια καινούργια ώθηση στη ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν στην τακτική διοικητική δικαιοσύνη και επιβεβαιώθηκε η αρχή της μεταφοράς των διοικητικών υποθέσεων στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, ενώ ταυτόχρονα δόθηκε και η δυνατότητα να υπάρχει κρίση επί των θεμάτων που δικάζουν τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, χωρίς δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου μέσου ενώπιον του Σ.τ.Ε..

Η φιλοσοφία, που διαμορφώθηκε και οδήγησε τα πράγματα ως εδώ, ήταν η φιλοσοφία της αποσυμφόρησης

της του Σ.τ.Ε..

Πιστεύω ότι η βασική αιτία αυτών των ρυθμίσεων ήταν ότι υπήρξε - και υπάρχει η ανάγκη - οι διοικητικές υποθέσεις να μεταφερθούν στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια για την εξυπηρέτηση του ίδιου του πολίτη. Αυτό επιβάλλει την αποκέντρωση της διοικητικής διαδικασίας, ώστε να μπορεί ο πολίτης ταχύτερα και φθηνότερα και πλησιέστερα στον τόπο που έχει το πρόβλημα, να απολαμβάνει την δικαιοσύνη, είτε πρόκειται για υποθέσεις που αφορούν τα Διοικητικά Δικαστήρια, είτε για υποθέσεις που αφορούν τα Διοικητικά Εφετεία.

Μια πρώτη εκτίμηση δείχνει, ότι με τις ρυθμίσεις του άρθρου 1 του νομοσχεδίου αυτού αναμένεται να υπάρξει μείωση των εκκρεμών υποθέσεων. Θα μεταφερθούν στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια και διοικητικά εφετεία περίπου 2.825 υποθέσεις. Αναμένεται να υπάρξει μείωση καταθέσεων αιτήσεως ακύρωσης για τα επόμενα χρόνια περίπου 1150 υποθέσεων.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε είναι ότι δεν γίνεται συνολική αλλά επιλεκτική μεταφορά υποθέσεων στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Η μεταφορά σε πλείονα δικαστήρια, ενδεχόμενα, θα δημιουργούσε καταστάσεις αλληλοσυγκρουόμενων αποφάσεων και νομολογίας. Και μέχρι να διαμορφωθεί μία πάγια νομολογία επί των κρινομένων ζητημάτων, ενδεχόμενα, θα παρήρχετο αρκετός χρόνος.

Το δεύτερο θέμα που υπήρχε και υπάρχει ήταν η εμπειρία, η δυνατότητα και η γνώση των τακτικών δικαστών, να χειρισθούν υποθέσεις πολύπλοκες σαν και αυτές που δικάζονται από το Σ.τ.Ε. Αυτή η εμπειρία, βέβαια, δε μεταφέρεται με μία νομοθετική ρύθμιση ούτε στιγμιαία.

Το τρίτο μείζον ζήτημα που υπάρχει είναι, ότι η μεταφορά των αρμοδιοτήτων, επίσης, δεν πραγματοποιείται με μία διοικητική πράξη και δεν μπορεί να απονεμηθεί η αναμενόμενη, από τους πολίτες, δικαιοσύνη, αν δεν υπάρχει η αντίστοιχη υποδομή στα διοικητικά δικαστήρια για να υποδεχθούν αυτές τις υποθέσεις.

Με το παρόν νομοσχέδιο, στην πραγματικότητα, γίνεται μία επανάληψη για λόγους νομοτεχνικής πληρότητας των υποθέσεων που έχουν ήδη μεταφερθεί. Μεταφέρονται οι εξής τρεις κατηγορίες υποθέσεων: οι υποθέσεις που έχουν το χαρακτηρισμό κτισμάτων ή κατασκευών ως αυθαιρέτων και η εξαίρεσή τους από την κατεδάφιση, η έκδοση οικοδομικών αδειών, η κοπή δένδρων καθώς η σύνδεση των οικοδομών με κάθε είδους δίκτυα και τέλος, μεταφέρεται η αρμοδιότητα της αιτήσεως ασκήσεως ακυρώσεως για ζητήματα που αφορούν τους λέκτορες που, μέχρι σήμερα, ασκούσαν τις αιτήσεις ακυρώσεως του Σ.τ.Ε.

Κρατείται, επίσης, η τακτική το Σ.τ.Ε. να ασκεί τη γενική δικαιοδοσία της διοικητικής δικαιοσύνης. Επομένως θα αφαιρούνται απ' αυτό αρμοδιότητες, που, ρητά, αναφέρονται ότι μεταφέρονται. Και μάλιστα και απ' αυτές που μεταφέρονται υπάρχουν ρητές εξαιρέσεις που ανατίθενται στο Σ.τ.Ε., λόγω της σοβαρότητάς τους.

Η μεταφορά των αρμοδιοτήτων γίνεται, γιατί έχει δημιουργηθεί σ' αυτούς τους τομείς επαρκής νομολογία. Αυτή η νομολογία αποτελεί τον οδηγό των διοικητικών δικαστηρίων και επαρκή εγγύηση για τον Έλληνα πολίτη.

Σχετικά με το δεύτερο θέμα που υπάρχει, και αφορά την εμπειρία των διοικητικών δικαστών, υπάρχει ένας προβληματισμός για το αν σε σύντομο χρονικό διάστημα θα μπορέσουν οι τακτικοί δικαστές να αποκτήσουν την

εμπειρία, την οποία το Σ.τ.Ε. απέκτησε μετά από πολύ κόπο. Εάν παρουσιασθεί ένα τέτοιο φαινόμενο, μπορεί να προεδρεύει στα Διοικητικά Εφετεία, δικαστής του Σ.τ.Ε. για μικρό χρονικό διάστημα.

Εκμεταλλεούμενοι την ύπαρξη της Σχολής Δικαστών θα έπρεπε να προγραμματίσουμε μια συγκρατημένη πρόσληψη και εκπαίδευση διοικητικών δικαστών σε μεγάλο χρονικό διάστημα, ώστε να υπάρξει πλήρωση θέσεων με ικανούς δικαστές.

Γνωρίζω, ακόμη, ότι η διοικητική δικαιοσύνη υστερεί σημαντικά σε υποστηρικτική υποδομή σε σχέση με τα πολιτικά δικαστήρια της χώρας, όχι μόνο συγκριτικά, αλλά θα έλεγα και απόλυτα. Γνωρίζουμε την κατάσταση στα φορολογικά δικαστήρια και ότι υπάρχουν διοικητικά δικαστήρια στην περιφέρεια που δεν έχουν κτιριακή υποδομή. Γνωρίζουμε την καθυστέρηση που υπάρχει στις διοικητικές υποθέσεις που εκκρεμούν εδώ και χρόνια. Υπάρχουν διοικητικά δικαστήρια, όπου ο προσδιορισμός δικασίμου από την ημερομηνία κατάθεσης υπερβαίνει το χρόνο.

Μια μεγάλη τομή την οποία κάνει το νομοσχέδιο αυτό, ακολουθώντας πλέον την αναθεώρηση του Συντάγματος του 2001, είναι ότι καθιερώνει το ανέκκλητο ορισμένων αποφάσεων της τακτικής διοικητικής δικαιοσύνης. Δεν έχουμε γενική εφαρμογή του ανέκκλητου. Επιλέχθηκαν οι υποθέσεις που θεωρούνται ήσσονος σημασίας. Επιλέχθηκαν οι υποθέσεις, οι οποίες ούτως ή άλλως, στο παρελθόν, εφ' όσον ανήκαν στην αρμοδιότητα του Σ.τ.Ε. ήταν ανέκκλητες και εισαγόμενες στα διοικητικά δικαστήρια τους έχει δοθεί το δικαίωμα της αναίρεσης, επειδή πολλές φορές παρατηρείται, ότι ασκείται το δικαίωμα της εφέσεως χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα ευδοκίμησης της εφέσεως -απλώς ασκείται για να ασκείται- και δημιουργείται ένα φόρτος, ο οποίος δεν αποβαίνει υπέρ του πολίτη.

Ακόμη, στις αιτήσεις αναίρεσης όπου το όριο είναι 500.000 αυξάνεται στα 2.000.000 και αυτή η ρύθμιση γίνεται για την αποσυμφόρηση των αιτήσεων αναίρεσης στο Σ.τ.Ε.. Ίσως θα έπρεπε να προβληματισθούμε, εάν κριτήριό μας θα πρέπει να είναι το ποσόν των χρημάτων. Ίσως αυτό θα μπορούσε να λυθεί με έκδοση Προεδρικού Διατάγματος ώστε να παρέχεται επαρκής ασφάλεια στον πολίτη.

Η ανάγκη αναδιάρθρωσης της διοικητικής δικαιοσύνης με την αποκέντρωσή της είναι προς όφελος του πολίτη. Γι' αυτό προτείνω την ψήφιση του συζητούμενου νομοσχεδίου».

Ο Εισηγητής της Μειοψηφίας κ. Αναστάσιος Νεράντζης, είπε στην ομιλία του, τα ακόλουθα:

«Ο στόχος του νομοσχεδίου δεν είναι απλώς η ανακούφιση των εργασιών του Σ.τ.Ε., αλλά η ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης. Στην ουσία, καλούμεθα να επενδύσουμε με νομοθετικό μανδύα το υπ' αριθμόν 7/2001 πρακτικό του Σ.τ.Ε.. Τόσο η αιτιολογική έκθεση όσο και το σχέδιο νόμου είναι πιστή αντιγραφή των όσων πιστεύει το Σ.τ.Ε. ότι πρέπει να γίνουν. Ο σκοπός αυτός μπορεί να επιτευχθεί δια τριών τρόπων.

Ο πρώτος είναι να συνεχιστεί η μεταφορά διαφορών από το Σ.τ.Ε. στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Αυτή η μεταφορά έχει ήδη αρχίσει με το ν. 2721/1999. Ο δεύτερος τρόπος είναι η καθιέρωση του ανεκκλήτου ορισμένων ακυρωτικών διαφορών. Η διατύπωση στο άρθρο 95 παρ. 3 του Συντάγματος παρέχει τη δυνατότητα, να μην προβλέπεται ο δευτεροβάθμιος έλεγχος του Σ.τ.Ε. σε

ορισμένες από τις αποφάσεις αυτές. Ο τρίτος τρόπος είναι η κατάργηση της δίκης, λόγω της αναπροσαρμογής του ποσού, για την άσκηση ετήσιας αναίρεσης.

Από εδώ αρχίζουν τα ερωτηματικά. Να ανακουφίσουμε το Σ.τ.Ε., αλλά θα αποβλέψουμε μόνο στην ανακούφιση ή στην ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης; Οι εκκρεμείς υποθέσεις είναι περίπου 2.825 και αναμένεται ότι η μείωση των καταθέσεων ετησίως θα φτάσει τις 1.150 υποθέσεις. Άρα, αποσπούμε περίπου 4.000 υποθέσεις από το Σ.τ.Ε. Αυτές τις υποθέσεις τις μεταφέρουμε στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, των οποίων οι εκκρεμείς υποθέσεις ανέρχονται σε 145.000.

Θα σας πω και μερικά άλλα στατιστικά που ανάγονται στις 31-12- 2000. Από τους προβλεπόμενους 4 γραμματείς στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Κομοτηνής υπήρχε μόνο ένας. Στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Χανίων αντί 5 γραμματέων υπηρετούσαν μόνο 2 και στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Σύρου αντί 3 υπηρετούσε ένας. Άρα, είναι αδιανόητο, να μεταφέρουμε σε ένα τέτοιο όργανο, όπως είναι τα τακτικά δικαστήρια, ένα φόρτο 4.000 υποθέσεων.

Θα έλεγα λοιπόν, ότι χωρίς να υπάρχει ουσιαστική διαφωνία με την μεταφορά των αρμοδιοτήτων και με την ανακούφιση του Σ.τ.Ε., αλλά έχοντας πάντα προ οφθαλμών, ότι το αληθές συμφέρον και ο κύριος στόχος είναι η επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης έπρεπε να κατατεθεί συγχρόνως με αυτό ένα καινούργιο σχέδιο νόμου, που να προβλέπει την αύξηση και του οργανικού αριθμού των δικαστών και των γραμματέων, αλλά και γενικά τη βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής.

Είναι θετικό στοιχείο το ότι και η Ένωση Δικαστών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων αποδέχεται τις ρυθμίσεις του νομοσχεδίου, επισημαίνει όμως το αδιέξοδο το οποίο θα επέλθει στα τακτικά δικαστήρια, εάν δεν αυξηθούν άμεσα οι οργανικές θέσεις των γραμματέων και των δικαστών και αν δεν λυθεί το κτιριακό πρόβλημα. Μετά τα παραπάνω, ψηφίζουμε το νομοσχέδιο».

Ο Ειδικός Αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Αντώνιος Σκυλλάκος, μεταξύ άλλων, είπε τα εξής:

«Τα τελευταία 10 χρόνια που το Υπουργείο Δικαιοσύνης συνήθως εισάγει νομοσχέδια κάτω από την πίεση του χρόνου. Υπάρχει, πράγματι, συσώρευση υποθέσεων και απαιτείται επιτάχυνση στις διαδικασίες. Ο αριθμός δικαστών και δικαστικών υπαλλήλων παραμένει περιορισμένος και μάλιστα, λείπουν αίθουσες σε πάρα πολλά δικαστήρια. Το πρόβλημα θα συνεχίζεται, διότι όλο και περισσότερες υποθέσεις προστίθενται και διότι χειροτερεύει η κατάσταση της δημόσιας διοίκησης. Εάν η δημόσια διοίκηση ήταν σοβαρή και σωστή, δεν θα υπήρχε ανάγκη να προσφεύγει τόσος κόσμος στα διοικητικά δικαστήρια και στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Αποτελεί γεγονός ότι πολλές υποθέσεις μικρής σημασίας εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Υπάρχουν ακυρωτικές διαφορές και καλό είναι να εκδικάζονται στα διοικητικά δικαστήρια. Σ' αυτό συμφωνεί το Συμβούλιο της Επικρατείας και ακόμη, δεν διαφωνούν οι διοικητικοί δικαστές. Η Ένωση Διοικητικών Δικαστών με ανακοίνωση της αναφέρει ότι συμφωνεί να μεταφερθούν αυτές οι υποθέσεις, αλλά αναρωτιέται τι θα γίνει με το θέμα της υποδομής σε ανθρώπινο δυναμικό.

Κάτω από την πίεση της αποσυμφόρησης, με το παρόν νομοσχέδιο, αλλάζουμε ορισμένες αρχές, όπως κάναμε και με προηγούμενα νομοσχέδια. Πριν από 10 έως 20 χρόνια εθεωρείτο αδιανόητο να μην έχει κάποιος το δι-

καίωμα της έφεσης, είτε ήταν μεγάλης σημασίας υπόθεση είτε όχι. Τώρα, ερχόμαστε, με τα άρθρα 3 και 4 του παρόντος νομοσχεδίου, να εκδικάζουμε στα διοικητικά δικαστήρια μια σειρά από υποθέσεις που θεωρείται, ότι δεν χρειάζεται, λόγω της μικρής σημασίας τους, να εξετάζονται σε δεύτερο βαθμό. Έτσι, θα αρχίσουμε να αυξάνουμε τον αριθμό των υποθέσεων, που δεν θα έχουν το δικαίωμα της έφεσης.

Το ίδιο συμβαίνει και με το άρθρο 5. Δηλαδή, δεν μπορεί κάποιος να ασκήσει αίτηση αναίρεσης, όταν το αντικείμενο της υπόθεσης αφορά μέχρι και 2.000.000 δραχμές. Εφόσον θα έχουμε και εδώ συσσώρευση, μέσα σε ένα χρονικό διάστημα, το όριο θα το πάμε στα 5.000.000 ή στα 10.000.000 δραχμές και δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με αυτές τις λογικές. Ιδιαίτερα με τη θέσπιση οικονομικών κριτηρίων μπαίνουν φραγμοί και δυσκολεύουμε τους φτωχούς με το μεγάλο ποσό που χρειάζεται, για να μπορούν να ασκήσουν αίτηση αναίρεσης. Με το νομοσχέδιο τους στερούμε το δικαίωμα αυτό και πρέπει να μειώσουμε το ποσό, που χρειάζεται, για να ασκείται αίτηση αναίρεσης.

Τέλος, ως προς το άρθρο 8 έχουμε αντίθετη άποψη. Γιατί να κοινοποιεί τα έγγραφα με ευθύνη του, αυτός που ασκεί την αίτηση αναίρεσης; Ο λόγος είναι η έλλειψη προσωπικού, ο φόρτος εργασίας και τέλος, το οικονομικό κόστος. Επίσης, θα ήθελα να πω, ότι στις πολιτικές υποθέσεις είναι λογικό την ευθύνη της επίδοσης να την έχει ο ενάγων.

Εμείς ως Κ.Κ.Ε. δεν συμφωνούμε με τις διατάξεις του νομοσχεδίου και δεν μπορούμε να το ψηφίσουμε».

Η Ειδική Αγορήτριά του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κυρία Ασημίνα Ξηροτύρη – Αικατερινάρη, είπε στην ομιλία της τα εξής:

«Το νομοσχέδιο έχει ένα πυροσβεστικό χαρακτήρα, αφού έρχεται να αποσυμφορήσει το Συμβούλιο της Επικρατείας και να μεταφέρει κάποιες αρμοδιότητες στα διοικητικά δικαστήρια. Και το Σ.τ.Ε. και τα διοικητικά δικαστήρια έχουν τεράστιο φόρτο εργασίας και ο λαός μας ταλαιπωρείται ιδιαίτερα με όλη αυτήν την κατάσταση. Επομένως, εάν κάνουμε μόνο κάποιες διοικητικές ρυθμίσεις, χωρίς αυτές να συνοδεύονται από ουσιαστικές ρυθμίσεις, δεν δίνουμε τις λύσεις που πρέπει. Χρειάζεται να διορθώσουμε πολλά, προκειμένου να μην έχει αυτό το νομοσχέδιο μόνο τακτοποιητικό ή πυροσβεστικό χαρακτήρα.

Εμείς, θα ψηφίσουμε επί της αρχής το νομοσχέδιο και επιφυλασσόμεθα να κάνουμε παρατηρήσεις στη συζήτηση που θα γίνει επί των άρθρων στην Ολομέλεια».

Ο παριστάμενος Υπουργός Δικαιοσύνης, κ. Μιχαήλ - Κωνσταντίνος Σταθόπουλος, είπε στην ομιλία του τα ακόλουθα:

«Το νομοσχέδιο αποβλέπει στην επιτάχυνση και στην ποιοτική βελτίωση της απονομής της δικαιοσύνης. Δεν μπορώ να πω, ότι το πετυχαίνει πλήρως, αλλά συμβάλλει στην επίτευξη αυτού του υψηλού στόχου. Συμβάλλει, μεταφέροντας από το Συμβούλιο της Επικρατείας ορισμένες υποθέσεις στα διοικητικά εφετεία. Δεν είναι, όμως, μόνον η μεταφορά. Υπάρχουν και άλλοι δύο τρόποι, το ανέκκλητο ορισμένων αποφάσεων του διοικητικού εφετείου και η απαγόρευση της αναίρεσης για άλλες αποφάσεις. Αυτές δεν επιβαρύνουν κανένα άλλο δικαστήριο αλλά είναι μια μείωση της δικαστηριακής ύλης.

Σε ετήσια βάση οι μεταφερόμενες υποθέσεις από το Σ.τ.Ε. στα διοικητικά εφετεία είναι 250 μόνο. Άρα, η επι-

βάρυνση των διοικητικών εφετειών είναι συγκεκριμένη.

Σήμερα, πράγματι, υπάρχουν 22.000 εκκρεμείς υποθέσεις στο Σ.τ.Ε.. Οι εισερχόμενες κάθε χρόνο είναι 6.000. Είναι άλλο, λοιπόν, το πακέτο των εκκρεμών υποθέσεων, από τις οποίες, βέβαια, θα μεταφερθούν 825, αλλά εφάπαξ. Πόσες είναι άραγε οι υποθέσεις που απασχολούν τα εννέα διοικητικά εφετεία το χρόνο; Είναι 18.405 υποθέσεις. Δημοσιεύτηκαν 18.422 αποφάσεις. Υπάρχει, λοιπόν, μια αντιστοιχία, όχι καθυστέρηση. Οι 250 επιπλέον υποθέσεις είναι 1,3%. Αυτή είναι η επιβάρυνση.

Όσον αφορά στον αριθμό των διοικητικών δικαστών, συμφωνούμε ότι χρειάζεται ενίσχυση η διοικητική μας δικαιοσύνη, όπως και η πολιτική.

Ως προς την υλικοτεχνική υποδομή, είναι γνωστό ότι στην οδό Λουίζης Ριανκούρ τελείωσαν τα δύο καινούργια κτίρια, του Διοικητικού Πρωτοδικείου και του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Καταβάλαμε μεγάλη προσπάθεια, ώστε να λειτουργήσουν με την έναρξη του νέου δικαστικού έτους.

Είναι μη ρεαλιστικό να ζητείται σήμερα αύξηση του αριθμού των διοικητικών δικαστών. Οι οργανικές θέσεις είναι 728. Έχουμε πάρα πολλά κενά. Οι θέσεις που καλύπτονται είναι 598. Επομένως, πρέπει πρώτα να πληρώσουμε τις 130 κενές θέσεις, για να αυξήσουμε στη συνέχεια τον αριθμό.

Οι κενές θέσεις των διοικητικών δικαστών θα καλυφθούν από τους αποφοίτους της Εθνικής Σχολής Δικαστών. Όταν κατά τη συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος, είχα αποτολήσει να πω ότι θα έπρεπε το Σύνταγμα να προβλέψει και άλλο τρόπο εισόδου στο Δικαστικό Σώμα, όπως ισχύει σε όλες τις χώρες, σε μεγαλύτερο βαθμό –στο βαθμό του εφέτη, του αρεοπαγίτη – οι περισσότεροι βουλευτές είχαν εξεγερθεί.

Η μόνη, λοιπόν, πηγή προέλευσης των νέων δικαστών, η Εθνική Σχολή Δικαστών, εδέχετο μέχρι πρότερου 100 το πολύ. Πέρυσι αυξήσαμε τον αριθμό στους 150, ακριβώς για να πληρώσουμε τα κενά. Από αυτούς που αποφοίτησαν το Μάιο από τη Σχολή, 49 είναι διοικητικοί δικαστές και 8 του Σ.τ.Ε.. Δηλαδή, έχουμε πολύ μεγάλο ποσοστό διοικητικών δικαστών. Επομένως, οι 600 διορισμένοι διοικητικοί δικαστές γίνονται 650. Έχουμε άλλες 80 κενές θέσεις. Του χρόνου το καλοκαίρι, ίσως να πληρωθούν άλλες 50 κενές θέσεις. Άρα, αυτή η σημαντική «ένεση» με τους πενήντα νέους διοικητικούς δικαστές έχει ικανοποιήσει και την Ένωση Διοικητικών Δικαστών και τα διοικητικά δικαστήρια. Αυτοί θα στελεχώσουν τα μεγάλα, κυρίως, διοικητικά δικαστήρια, τα οποία έχουν και τη μεγαλύτερη επιβάρυνση.

Η ρύθμιση είναι θετική, όπως υποστηρίζουν οι διοικητικοί δικαστές. Με τη μεταφορά δε των αρμοδιοτήτων και το ανέκκλητο παραμένει θετική και δεν θα επιβαρύνει ουσιαστικά τα διοικητικά δικαστήρια. Οι στατιστικές μέχρι τώρα δείχνουν ότι οι καθυστερήσεις στα διοικητικά δικαστήρια είναι μικρότερες απ' ό,τι αυτές του Σ.τ.Ε., καθώς και από αυτές των ποινικών και πολιτικών δικαστηρίων.

Οι εκκρεμείς υποθέσεις στο Σ.τ.Ε. είναι 22.000 σήμερα και έχει μειωθεί δραστικά ο αριθμός, ο οποίος ήταν 29.000. Οι εισερχόμενες κάθε χρόνο, με νέες αιτήσεις ακυρώσεων και αναιρέσεων, είναι 6.000 περίπου και το 2000 ήταν 6.017. Οι εκδικασθείσες ήταν 4.522.

Πόσο θα ανακουφισθεί το Σ.τ.Ε. με τη νέα ρύθμιση; Αφαιρούνται ετησίως οι 250 υποθέσεις, οι οποίες μεταφέρονται στα διοικητικά εφετεία, 500 λόγω της απαγόρευσης ασκήσεως αιτήσεως αναιρέσεως και 400 λόγω

του ανεκκλήτου. Σύνολο 1.150 λιγότερες. Άρα, έχουμε 4.900 υποθέσεις, μόλις λίγο περισσότερες από τη δυναμικότητα. Αυτή είναι η μεγάλη βελτίωση που πετυχαίνουμε.»

Η Επιτροπή έκανε δεκτές τροποποιήσεις και νομοτεχνικές βελτιώσεις που πρότεινε ο παριστάμενος Υπουργός Δικαιοσύνης, κ. Μιχαήλ –Κωνσταντίνος Σταθόπουλος.

Ακολούθως, το συζητούμενο σχέδιο νόμου έγινε δεκτό, κατά πλειοψηφία, κατ' αρχήν, κατ' άρθρο και στο σύνολό του.

Τα πρακτικά της συνεδρίασης ευρίσκονται στη Γραμματεία της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και είναι στη διάθεση των κ.κ. Βουλευτών.

ΕΚΘΕΣΗ

Η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αφού έλαβε υπόψη, κατά την επεξεργασία και εξέταση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης « Τροποποίηση της νομοθεσίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και των διοικητικών δικαστηρίων», τις αγορεύσεις του Εισηγητή της Πλειοψηφίας κ. Αναστασίου Μαντέλη, του Εισηγητή της Μειοψηφίας κ. Αναστασίου Νεράντζη, του Ειδικού Αγορητή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Αντωνίου Σκυλλάκου, της Ειδικής Αγορήτριας του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κυρίας Ασημίνας Ξηροτύρη – Αικατερινάρη, καθώς και των μελών της, αποδέχθηκε, κατά πλειοψηφία, κατ' αρχήν, κατ' άρθρο και στο σύνολό του το παραπάνω σχέδιο νόμου και εισηγείται την ψήφισή του από τη Βουλή, όπως διαμορφώθηκε από την Επιτροπή και τον παριστάμενο Υπουργό Δικαιοσύνης, κ. Μιχαήλ- Κωνσταντίνο Σταθόπουλο.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Τροποποίηση της νομοθεσίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και των διοικητικών δικαστηρίων

Άρθρο 1

1. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (ΦΕΚ 268 Α'), όπως αντικαταστάθηκαν από την παράγραφο 1 του άρθρου 29 του ν. 2721/1999 (ΦΕΚ 112 Α'), αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου υπάγεται η εκδίκαση αιτήσεων ακυρώσεως ατομικών πράξεων διοικητικών αρχών που αφορούν:

α) το διορισμό και την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών και υπαλλήλων (πολιτικών, στρατιωτικών και δικαστικών) του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου,

β) την εισαγωγή και κατάσταση γενικά μαθητών των παραγωγικών σχολών των υπαλλήλων της περίπτωσης α' του παρόντος και τις μεταβολές της κατάστασης των εφέδρων αξιωματικών,

γ) την πρόσληψη και την κατάσταση γενικά του προσωπικού του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ανεξαρτήτως από

τη φύση της σχέσης που το συνδέει,

δ) την εφαρμογή της εκπαιδευτικής νομοθεσίας για τους μαθητές, σπουδαστές, φοιτητές, υποτρόφους και μετεκπαιδευόμενους,

ε) το προσωπικό γενικά των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και φροντιστηρίων,

στ) την ανάκληση μη συντελεσμένων ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων και την άρση διατηρούμενων επί μακρόν ρυμοτομικών βαρών,

ζ) την τακτοποίηση, προσκύρωση και αναλογισμό αποζημίωσης ακινήτων, καθώς και την εφαρμογή πολεοδομικών μελετών,

η) το χαρακτηρισμό κτισμάτων ή κατασκευών ως αυθαιρέτων και την εξαίρεσή τους από την κατεδάφιση,

θ) την έκδοση οικοδομικών αδειών και αδειών για την κοπή δένδρων, καθώς και τη σύνδεση οικοδομών με κάθε είδους δίκτυα.

2. Εξακολουθούν να υπάγονται στην κατά πρώτο και τελευταίο βαθμό αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας αιτήσεις ακυρώσεως που αφορούν:

α) το διορισμό ή την πρόσληψη και την υπηρεσιακή κατάσταση γενικά των δικαστικών λειτουργών και των ανώτατων υπαλλήλων,

β) την προαγωγή σε ανώτατο βαθμό της υπαλληλικής ιεραρχίας, εκτός από την προαγωγή στο βαθμό του ταξίαρχου ή αντίστοιχο,

γ) την εκλογή και γενικά την υπηρεσιακή κατάσταση των μελών του διδακτικού ερευνητικού προσωπικού των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (πανεπιστημίων), εκτός από τους λέκτορες,

δ) την αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής.»

Άρθρο 2

Η παράγραφος 1 του άρθρου 5 του ν. 702/1977 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 5 Α, σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας υπόκεινται οι οριστικές αποφάσεις των διοικητικών εφετείων που εκδίδονται κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου επί αιτήσεως ακυρώσεως ή τριτακοπής.»

Άρθρο 3

Μετά το άρθρο 5 του ν. 702/1977 προστίθεται άρθρο 5Α ως εξής:

«Άρθρο 5Α

Οι αποφάσεις των διοικητικών εφετείων που εκδίδονται επί των διαφορών των περιπτώσεων α', β', γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δεν υπόκεινται σε έφεση. Εξαιρούνται και υπόκεινται σε έφεση οι διαφορές που αφορούν: α) το διορισμό ή την πρόσληψη ή τη μονιμοποίηση, τη μετάταξη, την επιλογή ή προαγωγή σε θέση Προϊσταμένου Τμήματος ή Διεύθυνσης και τη λύση της υπαλληλικής σχέσης των υπαλλήλων (πολιτικών και δικαστικών) του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, β) το διορισμό ή τη μονιμοποίηση των στρατιωτικών υπαλλήλων και των υπαλλήλων των σωμάτων ασφαλείας, την αποστρατεία τους και την προαγωγή τους στους βαθμούς του Συνταγματάρχη και του Ταξίαρχου ή αντίστοιχους, γ) την εισαγωγή και οριστική απομά-

κρυνση μαθητών των παραγωγικών σχολών της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου και τις μεταβολές της κατάστασης των έφεδρων αξιωματικών, δ) την εκλογή και γενικά την υπηρεσιακή κατάσταση των λεκτόρων των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (πανεπιστημίων).»

Άρθρο 4

1. Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου υπάγεται η εκδίκαση σε πρώτο και τελευταίο βαθμό των υπαλληλικών προσφυγών, εκτός από εκείνες που προβλέπονται στο άρθρο 103 του Συντάγματος, οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας.

2. Για την εκδίκαση των πιο πάνω προσφυγών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 41- 44 του π.δ. 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α'), όπως ισχύουν κάθε φορά.

3. Η παράγραφος 3 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 καταργείται.

Άρθρο 5

Η πρώτη περίοδος της παραγράφου 3 του άρθρου 53 του π.δ. 18/1989, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 2 του άρθρου 36 του ν. 2721/1999, αντικαθίσταται ως εξής:

«Δεν επιτρέπεται η άσκηση αίτησης αναιρέσεως όταν το ποσό της διαφοράς που άγεται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι κατώτερο από δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές.»

Άρθρο 6

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του π.δ. 18/1989 αντικαθίσταται ως εξής :

«Με απόφαση της Ολομέλειας εν συμβουλίω που αναρτάται στο κατάστημα του Συμβουλίου της Επικρατείας γίνεται η συγκρότηση των Τμημάτων με την κατανομή σε αυτά των μελών του Συμβουλίου και των Παρέδρων.»

2. Στο άρθρο 9 του π.δ. 18/1989 προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 2 και αναριθμούνται οι παράγραφοι 2 και 3 ως παράγραφοι 3 και 4.

«2. Με όμοια απόφαση της Ολομέλειας μπορεί να ανατίθενται σε Αντιπρόεδρο που δεν προΐσταται Τμήματος η άσκηση καθηκόντων αναπλήρωσης Προέδρου Τμήματος.»

Άρθρο 7

Η παράγραφος 7 του άρθρου 14 του π.δ. 18/1989 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Αν με το ίδιο δικόγραφο προσβάλλονται πράξεις που ανήκουν στην αρμοδιότητα περισσότερων Τμημάτων, η υπόθεση εισάγεται στο Τμήμα που είναι αρμόδιο για τη χρονολογικά προηγούμενη πράξη και εκδικάζεται από αυτό. Αν η πράξη αυτή προσβάλλεται απαραδέκτως, το Τμήμα μπορεί είτε να εκδικάσει εξ ολοκλήρου την υπόθεση είτε να την παραπέμψει κατά τα λοιπά στον αρμόδιο σχηματισμό. Οι διατάξεις για το απαράδεκτο λόγω έλλειψης συνάφειας εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Η ρύθμιση αυτή εφαρμόζεται αναλόγως και επί αιτήσεων αναιρέσεως.»

Άρθρο 8

Η παράγραφος 4 του άρθρου 21 του π.δ. 18/1989, όπως έχει τελικά αντικατασταθεί με την παράγραφο 1 του άρθρου 32 του ν. 2721/1999, αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Όταν ασκείται αίτηση αναιρέσεως, κοινοποιείται με επιμέλεια της Γραμματείας του οικείου δικαστικού σχηματισμού, εξήντα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο, πράξη του Προέδρου μαζί με ένα επικυρωμένο αντίγραφο σε απλό χαρτί της αίτησης στον αναιρεσιόντα ή στο δικηγόρο ή τον εκπρόσωπο του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που υπογράφει, κατά το άρθρο 17 παρ. 4, το δικόγραφο, εστω και αν δεν είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο Αθηνών. Ο αναιρεσιόντας, ο δικηγόρος ή ο εκπρόσωπος του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου έχει την υποχρέωση να κοινοποιήσει αντίγραφο της πράξης του Προέδρου και της αίτησης αναιρέσεως στον αναιρεσίβλητο είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Η κοινοποίηση μπορεί να γίνει είτε στο δικηγόρο που εκπροσώπησε τον αναιρεσίβλητο κατά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης στα δικαστήρια της ουσίας είτε στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε το τελευταίο δικόγραφο είτε στον αναιρεσίβλητο στη διεύθυνση που δήλωσε κατά το άρθρο 45 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Ο δικηγόρος οφείλει να παραδώσει αμελλητί τα έγγραφα στον αναιρεσίβλητο. Αν ο δικαστικός επιμελητής βεβαιώνει ότι δεν καθίσταται δυνατή η επίδοση και δεν βρίσκει άλλη γνωστή διεύθυνση, η κοινοποίηση γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για τους διαδίκους άγνωστης διαμονής.

Αν ο αναιρεσιόντας παραλείψει την υποχρέωση κοινοποίησης των εγγράφων στον αναιρεσίβλητο ή η κοινοποίηση δεν γίνει εμπροθέσμως και νομοτύπως, ο δε αναιρεσίβλητος δεν παραστεί κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, η συζήτηση αναβάλλεται αυτεπαγγέλτως για εύλογο χρόνο, κατά τη νέα δε δικάσιμο, αν ο αναιρεσιόντας και πάλι έχει παραλείψει την υποχρέωσή του αυτή και ο αναιρεσίβλητος δεν παραστεί, η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Σε κάθε περίπτωση το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις και ιδίως τη δυσχέρεια της κοινοποίησης, μπορεί, ύστερα από αίτηση του αναιρεσιόντος, να αναβάλει περαιτέρω τη συζήτηση της υπόθεσης.»

Άρθρο 9

1. Της Επιθεώρησης των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των δικαστικών λειτουργιών αυτών προΐσταται αντιστοίχως Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου που ορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας του οικείου Δικαστηρίου.

2. Ο Προϊστάμενος της Επιθεώρησης Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που σύμφωνα με την μέχρι τώρα ισχύουσα νομοθεσία ανήκουν στον Προϊστάμενο της Επιθεώρησης Σύμβουλο της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και την άσκηση πειθαρχικής δίωξης κατά το άρθρο 99 του Κώδικα κατάσταση δικαστικών λειτουργιών.

3. Τον Προϊστάμενο της Επιθεώρησης Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συ-

νεδρίου αναπληρώνει, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος, αντιστοίχως Σύμβουλος Επικρατείας ή Σύμβουλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου που ορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας του οικείου Δικαστηρίου.

4. Στην κλήρωση για τον ορισμό Επιθεωρητών, κατά το άρθρο 82 παράγραφος 2 του ν. 1756/1988, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το στοιχείο Β της παραγράφου 10 του άρθρου 3 του ν. 2479/1997, μετέχουν κατά περίπτωση όλοι οι Σύμβουλοι της Επικρατείας και οι Σύμβουλοι του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 10

1. Οι διατάξεις των άρθρων 1, 4, 5 και 8 του παρόντος καταλαμβάνουν και τις εκκρεμείς υποθέσεις.

2. Αιτήσεις ακυρώσεως και υπαλληλικές προσφυγές που έχουν ασκηθεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου αλλά δεν έχουν συζητηθεί, διαβιβάζονται στο κατά τόπο αρμόδιο διοικητικό εφετείο με πράξη του Προέδρου του οικείου δικαστικού σχηματισμού.

3. Επί αιτήσεων αναιρέσεως με αντικείμενο της διαφοράς κατώτερο από δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές, που έχουν ασκηθεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νό-

μου αλλά δεν έχουν συζητηθεί, εφαρμόζονται αναλόγως τα οριζόμενα στις παραγράφους 6 έως 8 του άρθρου 12 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ 62 Α΄). Ο αναιρεσείων μπορεί, μέσα σε προθεσμία ενενήντα (90) ημερών από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, να προβάλλει με υπόμνημα ότι η επίλυση της εκκρεμούς διαφοράς έχει γι' αυτόν ευρύτερες οικονομικές ή δημοσιονομικές επιπτώσεις, που δικαιολογούν τη συνέχιση της δίκης. Στην περίπτωση αυτή η υπόθεση εισάγεται υποχρεωτικά για συζήτηση ενώπιον του αρμόδιου δικαστικού σχηματισμού, ο οποίος και αποφαινεται αν συντρέχει ή όχι περίπτωση να καταργηθεί η δίκη.

Άρθρο 11

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Μιχαήλ-Κωνσταντίνος
Σταθόπουλος

Γ. Παπαντωνίου

Αθήνα, 20 Σεπτεμβρίου 2001

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΑΡΙΑ ΘΩΜΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΝΤΩΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ